

BELEIDSPLAN 2012

EUMEDION

INHOUDSOPGAVE	Blz.
1. VOORWOORD	5
2. AANDACHTSPUNTEN VOOR 2012	7
2.1 BELEIDSMATIG	7
2.2 DIALOOG MET BEURSVENNOOTSCHAPPEN EN AANDEELHOUDERSVERGADERINGEN 2012	11
2.4 VERANTWOORDELIJKHEDEN EUMEDION-DEELNEMERS	12
3. ONDERZOEK	13
4. EVENEMENTEN	14
5. DIENSTVERLENING	15
5.1 INFORMATIEVERSTREKKING	15
5.2 VERGADERINGEN VAN DEELNEMERS	16
6. COMMISSIES	17
6.1 JURIDISCHE COMMISSIE	17
6.2 AUDIT COMMISSIE	17
6.3 ONDERZOEKSCOMMISSIE	17
6.4 BELEGGINGSCOMMISSIE	17
6.5 PUBLIC RELATIONS COMMISSIE	18
6.6 WERKGROEP BESTUURDEERSBEZOLDIGING	18
6.7 WERKGROEP ESG	18
7. INTERNE ORGANISATIE	19
7.1 WERVEN VAN NIEUWE DEELNEMERS EN ONDERHOUD VAN CONTACTEN	19
7.2 GENEREREN VAN PUBLICITEIT	19
7.3 BESTUUR	19
7.4 SECRETARIAAT	19
8. CONTACT	20

SAMENVATTEND ACTIVITEITENOVERZICHT EUMEDION IN 2012

1. Beleidsmatig Nederland

- Wetsvoorstel ter implementatie van het advies van de Monitoring Commissie
- Wetsvoorstel ter aanpassing van het enquêterecht
- Voorstel voor een Interventiewet

2. Beleidsmatig internationaal

- Richtlijnvoorstel betreffende de werking van de stemketen
- Voorstel voor een aanpassing van de Transparantierichtlijn
- Herziening richtlijn Marktmissbruik
- Richtlijn Crisismanagement

3. Dialoog met beursvennootschappen en aandeelhoudersvergaderingen (AVA's) 2012

- Naleving speerpuntenbrief 2012
- Alerts-service voor agendavoorstellen van beursvennootschappen welke materieel afwijken van wetgeving, code-Tabaksblad en/of Eumedion Handboek Corporate Governance
- Dialoog met de belangrijkste Nederlandse beursvennootschappen en facilitering engagementactiviteiten door Eumedion-deelnemers
- Rapportage evaluatie AVA-seizoen 2012
- Beoordeling redengeving afwijkingen code-Tabaksblad

4. Onderzoek

- Onderzoek vermeende korte termijn geneigdheid institutionele beleggers
- Onderzoek naar *key performance indicators* op het terrein van duurzaamheid
- Monitoring naleving *best practices* voor Eumedion-deelnemers
- Vijfde editie scriptieprijs

5. Bedrijfsvoering

- Maandelijkse nieuwsbrief
- Genereren van publiciteit door geven van speeches en schrijven van opinieartikelen

Op grond van artikel 15.8 van de statuten van Eumedion wordt jaarlijks uiterlijk in de maand december door het Algemeen bestuur een jaarlijks beleidsplan, waaronder begrepen de begroting voor het volgende boekjaar, ter vaststelling voorgelegd aan de Vergadering van deelnemers. Op grond van artikel 4.3 jo. 3.2 van het Reglement Algemeen en Dagelijks bestuur is het Dagelijks bestuur, onder toezicht van het Algemeen bestuur, belast met de uitvoering van de activiteiten die in het beleidsplan zijn aangekondigd. De concrete uitvoering is, op grond van artikel 1.3 van het Reglement Directeur, gedelegeerd aan directeur van de Stichting.

1. VOORWOORD

Eumedion heeft zich in de afgelopen vijf jaar ontwikkeld tot een volwaardige gesprekspartner van politiek en overheid, maatschappelijke organisaties en andere belangenbehartigers en beursvennootschappen. In de gesprekken staan steeds de belangen van de aangesloten institutionele beleggers voorop. Dat een dergelijke dialoog nodig is, heeft de afgelopen periode van aanhoudende crises wel bewezen. Al was het alleen al om te tonen dat de institutionele beleggers net zo betrokken zijn met en bij een oplossing voor de huidige problemen en hun betrokken aandeelhouderschap willen laten zien.

In 2012 zal Eumedion zich opnieuw inzetten voor de belangen van haar deelnemers op het gebied van corporate governance en duurzaamheid. Dat betekent naast de gebruikelijke reacties op consultaties over richtlijnen en wetsvoorstellen, ook het meedoen aan het maatschappelijke debat en het uitvoeren van onderzoek. Wat er voor het komende jaar al op de agenda staat, kunt u in de komende pagina's lezen.

Het overkoepelend motto van Eumedion's activiteiten blijft betrokken aandeelhouderschap en het stimuleren van een goed milieu-, sociaal en governancebeleid bij Nederlandse beursvennootschappen. Stond bij de introductie van de code-Tabaksblad de versterking van de positie van de aandeelhouder centraal en was het noodzakelijk om de *checks and balances* binnen beursvennootschappen te verbeteren, nu gaat de discussie vooral over de wijze waarop aandeelhouders met hun rechten omgaan. Aandeelhouders worden meer en meer gewezen op hun plichten: de aandeelhouder moet zich als verantwoordelijk burger gedragen. Zij houden immers het merendeel van de aandelen van de Nederlandse beursvennootschappen en beheren andermans geld.

Hoewel de aandacht in de huidige crisis is verschoven naar de openbare financiën van de lidstaten van de Europese Unie, wil dat niet zeggen dat het vertrouwen in de financiële sector zich aan het herstellen is. Het vergt een grote inspanning van alle partijen in en rond de sector dat vertrouwen niet verder te laten eroderen en de nadruk te leggen op de veerkracht en de inspanningen voor de lange termijn.

Des te meer reden voor Eumedion en haar deelnemers om ook het komende jaar te laten zien dat betrokken aandeelhouderschap geen 'window dressing' is, maar juist een manier van handelen waar de belangen van de begunstigen van de institutionele beleggers en daarmee ook die van de samenleving als geheel gediend worden. Betrokken aandeelhouderschap gaat zeker niet vanzelf. Een institutionele belegger zal hiervoor voldoende tijd en middelen beschikbaar moeten stellen.

EUMEDION

Om betrokken aandeelhouderschap te faciliteren heeft Eumedion tien best practices geïntroduceerd, die vanaf 1 januari 2012 voor al haar deelnemers gaan gelden. De best practices bieden institutionele beleggers handvatten om betrokken aandeelhouderschap verder te ontwikkelen. Ze zijn een vorm van zelfdisciplineren die bovenop de eisen komen die corporate governance codes en wetgeving al stellen aan institutionele beleggers. Volgens de best practices dienen institutionele beleggers onder meer bedrijven actief te monitoren, maatregelen te nemen tegen eventuele conflicterende belangen en naast governance ook milieu en sociale aspecten in aanmerking te nemen bij de uitoefening van aandeelhoudersrechten.

Ook met de best practices in de hand zal niet ieder pensioenfonds of andere institutionele belegger over voldoende armslag beschikken om direct in dialoog te treden met elke onderneming. Dat is ook niet nodig. Deze institutionele beleggers kunnen ook 'betrokken' zijn door hun vermogensbeheerder of anderen te mandateren om de dialoog en de engagementactiviteiten uit te voeren. Het is dan wel noodzakelijk dat de uitbesteders goed in de gaten houden wat hun vermogensbeheerder met dat mandaat doet.

Van de deelnemers wordt verwacht dat zij in 2012 met de best practices aan de slag gaan. Eumedion zal eind 2012 met een eerste monitoring rapport komen waarin een overzicht wordt gegeven van de naleving van de best practices.

In 2012 zal Eumedion milieu-, sociale aspecten in samenhang met corporate governance verder integreren. Met de aanpak van remuneratie, rapportage en risicomanagement in relatie tot duurzaamheid zijn ook in 2011 weer goede ervaringen opgedaan en Eumedion gaat in 2012 op deze weg verder.

2011 was een turbulent jaar, we verwachten niet anders dat 2012 dat ook weer wordt omdat een aantal fundamentele zaken nog niet is opgelost. Eumedion hoopt samen en voor zijn deelnemers de soms hoog oplopende emoties over financiële markten en partijen te kunnen tegemoet treden met een zakelijke, maar constructieve aanpak.

Amsterdam, 19 december 2011.

Peter Borgdorff
(voorzitter)

Rients Abma
(directeur)

2. AANDACHTSPUNTEN VOOR 2012

De financiële crisis heeft geleid tot vele wetgevings- en beleidsinitiatieven. Omdat deze voor een groot deel Europees van aard zijn, zal Eumedion haar beleidsactiviteiten in 2012 in belangrijke mate op de autoriteiten in Brussel én Parijs (ESMA) richten. Daarnaast blijven nationale wetsvoorstellen ter implementatie van richtlijnen en verordeningen in de Nederlandse wet- en regelgeving uiteraard de nodige aandacht vragen. Tevens staat de afronding van een aantal nationale wetsvoorstellen op de rol, die nog hun oorsprong vinden in de discussie in 2007 en 2008 over aandeelhoudersactivisme. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste aandachtspunten voor Eumedion in 2012.

2.1 Beleidsmatig – nationaal en Europees

2.1.1. *Wetsvoorstel ter implementatie van het advies van de Monitoring Commissie*

In de zomer van 2009 heeft de regering het wetsvoorstel ter uitvoering van de voorstellen van de Monitoring Commissie Corporate Governance Code van mei 2007 over de rol van aandeelhouders naar de Tweede Kamer gestuurd. De parlementaire afronding vindt waarschijnlijk in 2012 plaats. Het wetsvoorstel heeft zowel bij aandeelhouders als bij beursvennootschappen bezwaren opgeroepen. Het grootste bezwaar betreft het voorstel om aandeelhouders die ten minste 3 procent van de aandelen houden, te verplichten aan te geven of zij het eens of oneens zijn met de strategie van de vennootschap waarin zij het belang houden. Daarnaast stuit de voorgestelde regeling voor de identificatie van aandeelhouders op problemen. Eumedion heeft verder nog moeite met het voorstel om de drempel voor het agenderingsrecht voor aandeelhouders te verhogen van 1 naar 3 procent van het geplaatste kapitaal.

2.1.2 *Wetsvoorstel ter aanpassing van het enquêterecht*

Het Ministerie van Justitie heeft in september 2011 een wetsvoorstel voor aanpassing van het enquêterecht naar de Tweede Kamer gestuurd. Bij de voorgestelde aanpassingen zijn de voorstellen van de Sociaal-Economische Raad (SER) voor een wijziging van het enquêterecht betrokken. De voorstellen staan in het in februari 2008 gepubliceerde advies 'Evenwichtig Ondernemingsbestuur'. Eumedion was destijds adviserend lid van de commissie die het advies heeft voorbereid. Het is de verwachting dat in 2012 de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel kan worden afgerond. Eumedion steunt in grote lijnen het wetsvoorstel, aangezien de meest bezwaarlijke punten uit het hiervoor genoemde SER-advies uiteindelijk niet in het wetsvoorstel zijn opgenomen.

2.1.3 *Voorstel voor een Interventiewet*

In oktober 2011 heeft de minister van Financiën het wetsvoorstel betreffende bijzondere maatregelen voor financiële ondernemingen (ook wel Interventiewet genoemd) naar de Tweede Kamer gestuurd.

Doel van het wetsvoorstel is om de interventiemogelijkheden voor de publieke toezichthouder en de minister van Financiën bij financiële ondernemingen die in ernstige (financiële) problemen zitten of dreigen te komen uit te breiden. Het gaat dan onder meer om bevoegdheden op grond waarvan deposito's, activa of passiva, of aandelen van een financiële onderneming in problemen 'gedwongen' kunnen worden overgeheveld van de probleeminstelling naar een andere rechtspersoon. Er wordt onderscheid gemaakt tussen bevoegdheden voor (i) een tijdige en ordentelijke afwikkeling van situaties rond individuele banken en verzekeraars die in onomkeerbare problemen verkeren en (ii) bevoegdheden voor het waarborgen van de stabiliteit van het financiële stelsel als geheel, mocht deze in ernstig en onmiddellijk gevaar komen. In beide gevallen kunnen de 'normale' rechten van aandeelhouders worden aangetast. Zo hoeft een voorstel van De Nederlandsche Bank (DNB) om activa, passiva of aandelen van een financiële instelling af te stoten niet de goedkeuring van de aandeelhouders te krijgen, maar (alleen) die van de rechtbank. Het wetsvoorstel bevat wel de bepaling dat aandeelhouders die in de betreffende instelling een belang houden van 5 procent of meer e mogelijkheid krijgen vooraf gehoord te worden, tenzij belangen van geheimhouding of spoed dat niet toestaan. De betreffende aandeelhouder kan zich dan verzetten tegen het overdrachtsplan zelf of tegen de in het plan opgenomen prijs. Daarnaast hebben alle aandeelhouders de mogelijkheid om de Ondernemingskamer te verzoeken een aanvullende schadeloosstelling vast te stellen. Het wetsvoorstel wordt waarschijnlijk in 2012 door de Tweede en Eerste Kamer aangenomen. Eumedion steunt in grote lijnen het wetsvoorstel, al had zij liever gehad dat Nederland zou hebben gewacht op het voorstel van de Europese Commissie over crisisbeheersing in de financiële sector (zie paragraaf 2.1.6).

2.1.4 Voorstel voor aanpassing van de Transparantierichtlijn

De Europese Commissie heeft in oktober 2011 een voorstel tot aanpassing van de Transparantierichtlijn gepubliceerd. De Commissie stelt hierin onder meer voor om partijen die een substantieel economisch belang in een beursvennootschap houden (bijvoorbeeld cash settled equity swaps of cash settled opties) te verplichten een openbare melding te doen. De Europese Commissie stelt verder voor de eerste meldingsdrempel op 5 procent van de stemrechten te laten. Zij kiest voor de meldingsdrempels niet voor een zogenoemde maximumharmonisatie: EU-lidstaten en ondernemingen zijn vrij om in nationale wetgeving respectievelijk statuten een lagere meldingsdrempel op te nemen. De Europese Commissie doet tevens het voorstel om beursgenoteerde ondernemingen vrij te stellen van de verplichting om per kwartaal een update te publiceren over hun financiële positie en hun prestaties. Ondernemingen mogen dit nog wel vrijwillig doen. Over het richtlijnvoorstel zal in 2012 verder worden onderhandeld. Eumedion zal zich hard maken voor een maximumharmonisatie van de meldingsdrempels. De voorgestelde mogelijkheid voor de Europese lidstaten en voor individuele beursvennootschappen om extra meldingsdrempels te stellen, zal moeten vervallen om de administratieve lasten voor institutionele beleggers significant te reduceren. Daarnaast zou ESMA, de

Europese toezichthouder op de effectenmarkten, een rol moeten krijgen om een interpretatie te geven van 'acting in concert', zodat er overeenstemming komt over de uitleg van het begrip 'acting in concert'.

2.1.5 Voorstel voor een richtlijn betreffende de werking van de stemketen

De Europese Commissie publiceert waarschijnlijk in het voorjaar van 2012 een richtlijnvoorstel waarin onder andere bepalingen zijn opgenomen die het beleggers gemakkelijker maakt rechten die zijn verbonden aan aandelen en andere effecten, in het bijzonder in grensoverschrijdende situaties, uit te oefenen. Daarna starten de onderhandelingen met de Europese Raad van ministers en met het Europees Parlement over de tekst van de definitieve richtlijn. Eumedion is een groot voorstander van het richtlijnvoorstel, omdat het bijdraagt aan een oplossing van de obstakels bij het grensoverschrijdend stemmen door institutionele beleggers.

2.1.6 Voorstel voor een richtlijn betreffende crisisbeheersing in de financiële sector

De Europese Commissie zal in de eerste maanden van 2012 een richtlijnvoorstel publiceren om de publieke toezichthouder op banken verregaande mogelijkheden te geven om bij een bank in te grijpen op het moment dat deze in problemen raakt. Het is min of meer de Europese variant van het voorstel van het Nederlandse kabinet voor een 'Interventiewet' (zie paragraaf 2.1.3). Eumedion heeft er begrip voor dat de Europese Commissie met het voorstel komt. Wel vindt Eumedion dat het passeren van de aandeelhoudersvergadering voor bepaalde besluiten alleen mag gebeuren wanneer het de betreffende instelling een systeembank betreft en de problemen bij deze instelling tot instabiliteit van het gehele financiële systeem kunnen leiden. Eumedion zet erop dat het richtlijnvoorstel strikte waarborgen biedt tegen misbruik van de nieuwe bevoegdheden door de toezichthouder en er een adequate compensatieregeling komt voor de gedupeerde bankaandeelhouders als de systeembank overgenomen moet worden door een andere bank, of de activiteiten geheel of gedeeltelijk moeten worden overgedragen naar een overbruggingsbank.

2.1.7 Voorstel voor verordening marktmisbruik

De Europese Commissie heeft in oktober 2011 een voorstel gepubliceerd voor een marktmisbruikverordening, die in de plaats komt van de bestaande richtlijn Marktmisbruik. Het voorstel bevat een expliciet verbod op bepaalde strategieën van high frequency traders. Daarnaast wordt voorgesteld dat voortaan niet alleen marktmanipulatie strafbaar is, maar ook pogingen tot marktmanipulatie. Eumedion kan zich in het algemeen vinden in de aanscherpingen. Wel meent Eumedion dat de verbreding van de definitie van 'inside information' te ver doorschiet, waardoor er veel onzekerheid kan ontstaan bij beleggers.

2.1.8 Voorstel voor de invoering van een belasting op financiële transacties

De Europese Commissie heeft in september 2011 een voorstel gepresenteerd om alle transacties tussen financiële instellingen, als ten minste één daarvan in de EU is gevestigd, vanaf 1 januari 2014 te belasten. Voor transacties met aandelen en obligaties zal een belastingtarief gelden van 0,1% en voor transacties met derivatencontracten 0,01%. Eumedion vindt het begrijpelijk dat de Europese Commissie zoekt naar mogelijkheden om de maatschappelijke kosten van de financiële crisis dusdanig te verdelen dat deze niet alleen door de belastingbetalers worden opgebracht. Verder kan Eumedion een deel van de doelstellingen die ten grondslag liggen aan het richtlijnvoorstel van harte onderschrijven. Het ontmoedigen van bepaalde korte termijn transacties (*high frequency trading*) en *highly leveraged* derivatentransacties sluit nauw aan bij de kerndoelen van Eumedion om de corporate governance structuur van beursvennootschappen en het betrokken aandeelhouderschap door institutionele beleggers met een lange beleggershorizon te bevorderen. Eumedion heeft echter ernstige twijfels of de genoemde doelstelling van het richtlijnvoorstel ook werkelijk bereikt zal worden, omdat niet specifiek speculatieve, korte termijntransacties worden aangepakt, maar het voorstel zich ook uitstrekt tot institutionele beleggers met een beleggingsstrategie gericht op de lange termijn. Dit bezwaar weegt zwaarder omdat het richtlijnvoorstel transacties in aandelen hoger belast dan transacties in derivaten. Dit zal ingrijpende gevolgen hebben voor de beleggingsstrategie van institutionele beleggers. Eumedion zal de bezwaren in 2012 onder de aandacht blijven brengen.

2.1.9 Evaluatie overnamerichtlijn

De Europese Commissie heeft aangekondigd in 2012 met een evaluatierapport over de werking en de effecten van de Overnamerichtlijn te komen. Mogelijk gaat dit gepaard met een voorstel tot wijziging van de Overnamerichtlijn. Eumedion is hier voorstander van, zeker als dit leidt tot een heldere definitie van 'acting in concert'.

2.1.10 Wetsvoorstel verbod op investeringen in clustermunitie

Het kabinet heeft aangekondigd begin 2012 met een wetsvoorstel te komen om alle aantoonbare directe investeringen in de productie, verkoop en distributie van clustermunitie te verbieden. Eumedion ziet het wetsvoorstel met belangstelling tegemoet.

2.1.11 Voorstel voor een aanpassing van de accountantsrichtlijn

De Europese Commissie heeft in november 2011 voorstellen gepubliceerd ter aanscherping van de eisen die aan externe accountants worden gesteld. De Europese Commissie stelt onder meer voor grote accountantskantoren te splitsen in een deel dat alleen jaarrekeningcontroles doet en een deel dat alleen dienstverlening doet. Daarnaast moeten controlerende kantoren verplicht periodiek rouleren. Eumedion vindt deze voorstellen te ver gaan. Maar zij vindt dat, vanuit het oogpunt van een

aanscherping van de onafhankelijkheidsregels voor de controlerend accountant, een accountantskantoor geen commerciële dienstverlening mag aanbieden aan een onderneming waarvan het de jaarrekening controleert. Daarnaast vindt Eumedion dat beursvennootschappen om de zeven jaar moeten besluiten tot een procedure tot aanbesteding van de controleopdracht. Het 'zittende' accountantskantoor mag hier ook aan meedoen. Eumedion zal deze twee elementen bij de Europese Raad en het Europees Parlement onder de aandacht blijven brengen, en tevens – in het nationale debat – bij de Tweede Kamer en het ministerie van Financiën.

2.1.12 Voorstel voor een aanpassing van de jaarrekeningrichtlijn

De Europese Commissie heeft in oktober 2011 een voorstel gepresenteerd voor een nieuwe Europese jaarrekeningrichtlijn waarin de twee bestaande Europese jaarrekeningrichtlijnen zijn opgenomen. Het voorstel bevat onder andere de verplichting voor grote dan wel beursgenoteerde bosbouw-, mijnbouw-, gas- en oliebedrijven om meer verantwoording af te leggen over hun betalingen aan overheden. Deze bedrijven moeten informatie publiceren over 'materiële' betalingen aan overheden van onder andere winstbelasting, royalties, vergoedingen en zogenoemde teken- en productiebonussen en voor licentie- en concessierechten. Eumedion steunt dit voorstel en vindt ook dat de Europese transparantieplichtingen voor de betreffende groep bedrijven geheel in de pas moeten lopen met de aankomende Amerikaanse transparantieplichtingen, om zo tegenstrijdige regelgeving voor ondernemingen met zowel een Europese als Amerikaanse notering te voorkomen.

2.1.13 Voorstel voor meer transparantie op het terrein van niet-financiële verslaggeving

De Europese Commissie heeft aangekondigd in het eerste kwartaal van 2012 met voorstellen te komen die tot doel hebben de verslaggeving van beursgenoteerde ondernemingen over hun milieu-, sociaal en governancebeleid te verbeteren. Het is nog niet bekend of de Europese Commissie met een richtlijnvoorstel komt of met een aanbeveling. Eumedion ziet het voorstel van de Europese Commissie met belangstelling tegemoet.

2.2 Dialoog met beursvennootschappen en aandeelhoudersvergaderingen 2012

Net als in de afgelopen jaren blijft Eumedion haar deelnemers ook in 2012 ondersteunen bij het bezoeken van aandeelhoudersvergaderingen en het voeren van een dialoog met individuele beursvennootschappen. Dit doet het Eumedion door:

- Het organiseren van een gezamenlijke dialoog met de belangrijkste Nederlandse beursvennootschappen, het maken van een zogenoemde scan voor milieu-, sociale en governanceprestaties (ESG-scan) ter voorbereiding hierop en het opstellen van een verslag van de dialoog. Eumedion heeft in deze dialoog geen eigen opvatting; het is aan de individuele

deelnemers om tot een eigen beoordeling te vormen. De spelregels voor de gezamenlijke dialoog zijn opgenomen in de uitvoeringsregels van de Beleggingscommissie van Eumedion;

- Het faciliteren van de deelnemers in het bezoeken van aandeelhoudersvergaderingen (AVA's) en het uitoefenen van het stemrecht daar onder andere door het rondsturen van de gegevens van de afgevaardigden van de deelnemers die de AVA's bezoeken;
- Het monitoren van de agenda's van de AVA's en de jaarverslagen van de Nederlandse beursvennootschappen, onder andere met het oog op het verzenden van een alert naar alle deelnemers in het geval er, volgens de Beleggingscommissie, een controversieel onderwerp op de agenda van de AVA staat;
- Het opstellen van een evaluatie van het AVA- en jaarverslagenseizoen en het verzenden van de speerpuntenbrief naar de 75 grootste Nederlandse beursvennootschappen.

Op verzoek van de leden van de Beleggingscommissie zal in 2012 de ondersteuning verder worden uitgebreid met het monitoren van de naleving van de code-Tabaksblad door de beursvennootschappen en het beoordelen van eventuele afwijkingen van deze code. De resultaten van deze monitoring worden opgenomen in de hiervoor genoemde ESG-scans voor de gezamenlijke dialoog.

Eumedion zal in 2012 onder haar deelnemers onderzoeken of er behoefte is aan de oprichting van een afzonderlijke organisatie voor dialoog en engagement met Nederlandse beursvennootschappen. De nieuwe organisatie kan namens haar deelnemers de dialoog met beursvennootschappen voeren en eventueel namens hen aandeelhoudersvergaderingen bezoeken en daar het stemrecht uitoefenen. Deze entiteit zal los staan van Eumedion. Als het onderzoek uitwijst dat een dergelijke nieuwe organisatie levensvatbaar is, zal de juridische en praktische inrichting in het voorjaar van 2012 opgepakt worden. Eumedion heeft hierbij een initiërende en ondersteunende rol, totdat de organisatie 'op eigen benen staat'.

2.4 Verantwoordelijkheden Eumedion-deelnemers

Eumedion heeft in juli 2011 haar Best Practices voor betrokken aandeelhouderschap gepresenteerd. De best practices hebben onder andere betrekking op het stemmen door institutionele beleggers en het voeren van een dialoog met beursvennootschappen over hun ESG-prestaties en gelden per 1 januari 2012 voor alle Eumedion-deelnemers. In het najaar komt Eumedion met een rapportage over de naleving van de best practices. Een samenvatting van de monitoring zal openbaar worden gemaakt.

3 ONDERZOEK

Naast de al in paragrafen 2.3 en 2.4 vermelde onderzoeken naar i) de behoefte onder de Eumedion-deelnemers om een afzonderlijke organisatie voor dialoog en engagement met Nederlandse beursvennootschappen op te richten en ii) de naleving van de Eumedion best practices, staat in 2012 nog een aantal andere onderzoeken op de rol.

Zo zal in 2012 het in opdracht van Eumedion door de Erasmus Universiteit Rotterdam en Shareholder Support verricht onderzoek naar *key performance indicators* (KPI's) ter beoordeling van milieu-, en sociale prestaties worden afgerond en gepresenteerd. Doel van het onderzoek is te inventariseren wat de Nederlandse institutionele belegger aan 'prestatie-indicatoren' op het gebied van grondstoffen-, energiegebruik, werknemerstevredenheid en andere sociale aspecten in de verslaglegging zou willen zien. Doel is te komen tot eenduidige kwaliteitseisen op ESG-gebied en uiteindelijk tot integratie van deze prestatie-informatie in het jaarverslag, met inachtneming van internationale richtlijnen en gewoontes.

Eumedion zal in 2012 een onderzoek laten uitvoeren naar de mogelijke kortetermijngeneigdheid onder institutionele beleggers. Eumedion heeft geconstateerd dat bij de politiek en in de maatschappij soms de indruk bestaat dat aandeelhouders zich vooral focussen op het streven naar kortetermijnrendementen. 'Harde' feiten en cijfers hierover ontbreken echter. Eumedion probeert deze leemte te vullen door onderzoek te laten verrichten naar de omloopsnelheid van Nederlandse aandelen in de portefeuilles van Nederlandse institutionele beleggers, gekoppeld aan de beleggingsstrategieën van de Nederlandse institutionele beleggers. Daarbij wordt ook gezien of er sinds het begin van de financiële crisis een verandering is opgetreden in de omloopsnelheid. De eerste onderzoeksresultaten zullen in het late voorjaar van 2012 besproken worden tijdens een interne rondetafelbijeenkomst met afgevaardigden van institutionele beleggers. De onderzoeksresultaten kunnen leiden tot een vervolgonderzoek naar de factoren achter de verschillende beleggingsstrategieën en de gevolgen hiervan.

Daarnaast blijft Eumedion in 2012 participeren in het Onderzoekscentrum Onderneming & Recht van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Radboud Universiteit Nijmegen en in het Zuidas Instituut voor Financieel Recht en Ondernemingsrecht van de Vrije Universiteit. Eumedion zal in 2012 voor het vijfde achtereenvolgende jaar een scriptieprijs organiseren om zo het onderzoek onder studenten naar corporate governance, duurzaam en verantwoord ondernemen en beleggen een verdere stimulans te geven. Eind 2012 wordt de prijs voor de beste scriptie in het studiejaar 2011/12 uitgereikt.

4 EVENEMENTEN

Net als in voorgaande jaren zal Eumedion in 2012 in het najaar een symposium organiseren over een actueel onderwerp in relatie tot corporate governance en duurzaamheid. Het is mogelijk dat de onderzoeksresultaten naar de vermeende kortetermijngeneigdheid onder institutionele beleggers als thema van het 2012-symposium wordt gekozen.

Daarnaast is het de bedoeling om in 2012 een seminar te organiseren over het onderzoek naar de KPI's voor de niet-financiële verslaggeving.

Tevens zal bekeken worden of Eumedion, net zoals in 2010 en 2011, weer samen met de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en de Vereniging van Beleggingsanalisten (VBA) een seminar zal organiseren over een actueel onderwerp op het terrein van accounting en/of audit.

Daarnaast kunnen ad hoc bijeenkomsten en rondetafels worden georganiseerd over actuele onderwerpen, waarbij sprekers worden uitgenodigd om hun visie op de ontwikkelingen te geven.

Ook zal in maart 2012 weer een informele borrel plaatsvinden om het seizoen van de aandeelhoudersvergaderingen af te trappen.

5 DIENSTVERLENING

Eumedion biedt haar deelnemers diensten aan in relatie tot corporate governance en duurzaamheid. Eumedion informeert hun bijvoorbeeld over actuele ontwikkelingen op dat kernterrein en biedt aanvullende informatie, mocht dat nodig zijn, bij het formuleren en uitvoeren van een eigen stembeleid. De volgende diensten worden aangeboden.

5.1 Informatieverstrekking

- Nieuwsbrief

Uit het Eumedion-tevredenheidsonderzoek van 2010 blijkt dat de nieuwsbrief van Eumedion erg op prijs wordt gesteld. Eumedion gaat dan ook in 2012 door met de maandelijkse nieuwsbrief. In de nieuwsbrief worden de laatste ontwikkelingen op corporate governance- en duurzaamheidsgebied in Nederland en in de Europese Unie besproken, die van belang zijn voor institutionele beleggers. Voorts wordt daarin aandacht besteed aan opvallende zaken bij beursvennootschappen, standpunten van Eumedion, nationale en Europese wetgevingsinitiatieven op ESG-gebied en ontwikkelingen rond de Nederlandse corporate governance code.

- Handboek Corporate Governance

Ook in 2012 zal bekeken worden of het Handboek Corporate Governance dient te worden aangepast vanwege de inwerkingtreding van nieuwe wet- en regelgeving en/of nieuwe aanbevelingen van Eumedion. Een nieuwe uitgave zal dan op de website van Eumedion worden geplaatst.

- Alertservice controversiële agendavoorstellen

Zoals in paragraaf 2.2 beschreven, handhaaft Eumedion in 2012 haar alertservice ten aanzien van (controversiële) agendapunten van aandeelhoudersvergaderingen. De Eumedion-deelnemers kunnen deze alerts gebruiken voor het bepalen van het stemgedrag ten aanzien van deze agendapunten.

- 'Comply or explain' service

Zoals in paragraaf 2.2 beschreven start Eumedion voor haar deelnemers een 'comply or explain' service. Eumedion zal nagaan of de inhoud van de verklaring over de naleving van de code-Tabaksblad door de AEX-vennootschappen overeenkomt met de inhoud van andere publieke bronnen en zal een oordeel vellen over de motivering van de eventuele afwijkingen van de best practice bepalingen. De Eumedion-deelnemers kunnen de resultaten eventueel meenemen in de dialoog met de beursvennootschappen. Het is Eumedion's ambitie om de service de komende jaren uit te breiden naar de 75 grootste beursvennootschappen.

- *Faciliteren van dialogen met Nederlandse beursvennootschappen*

Zoals in paragraaf 2.2 beschreven, zal Eumedion ook in 2012 de dialoog van haar deelnemers met de belangrijkste Nederlandse beursvennootschappen faciliteren.

- *Website*

Eumedion heeft in 2011 haar website geheel herzien. In 2012 zal worden beoordeeld of de website dient te worden aangevuld met een intranet waar de deelnemers van Eumedion onderling in een besloten omgeving informatie kunnen uitwisselen.

5.2 Vergaderingen van Deelnemers

Eumedion houdt in 2012 minimaal twee vergaderingen van deelnemers.

- *Voorjaarsvergadering*

Tijdens deze vergadering legt het Algemeen bestuur van Eumedion verantwoording af voor het gevoerde beleid van het afgelopen jaar. Het jaarverslag wordt besproken en de Vergadering van Deelnemers wordt voorgesteld de jaarrekening goed te keuren. Ook vraagt het bestuur de Vergadering om decharge. Tevens evalueren de deelnemers met het secretariaat van Eumedion tijdens deze vergadering het aandeelhoudersvergaderingenseizoen 2012. De belangrijkste en opvallendste zaken die op de verschillende aandeelhoudersvergaderingen aan de orde zijn geweest, worden besproken. Daarbij wordt ook bekeken in hoeverre er zich moeilijkheden hebben voorgedaan bij het uitbrengen van de stemmen en de eigen informatieverstrekking betreffende de uitvoering van het stembeleid. De evaluatie levert input op voor de brief over de belangrijkste bevindingen van het aandeelhoudersvergaderingenseizoen die naar de Monitoring Commissie Corporate Governance Code wordt verzonden.

- *Najaarsvergadering*

Tijdens deze vergadering wordt het beleidsplan voor 2013 besproken en vastgesteld, evenals de begroting voor 2013. Tijdens deze vergadering zal ook de Eumedion Scriptieprijs 2012 worden uitgereikt.

6 COMMISSIES

Het beleid van Eumedion wordt voorbereid in een vijftal commissies en twee werkgroepen, waarin afgevaardigden van de individuele deelnemers zitting hebben.

6.1 *Juridische Commissie*

De Juridische Commissie zal zich in 2012 bezighouden met de beleidsmatige onderwerpen die in de paragrafen 2.1.1 t/m 2.1.10 aan de orde zijn gesteld. De Juridische Commissie neemt het voortouw bij het opstellen van commentaren op consultatiedocumenten en op wetsvoorstellen. Daarnaast heeft de Juridische Commissie de ambitie om position papers op te stellen over actuele corporate governance aangelegenheden als ondersteuning voor latere standpuntbepaling van Eumedion; in 2012 onder meer over de bescherming van aandeelhouders na de gestanddoening van een openbaar bod op de aandelen van de beursvennootschap.

6.2 *Audit Commissie*

De Audit Commissie houdt zich onder andere bezig met beleidsmatige aspecten op het terrein van financiële verslaggeving, risicobeheersing en -management en de rol en onafhankelijkheid van de externe accountant. De Audit Commissie neemt het voortouw bij het opstellen van commentaren op de voorstellen die zijn genoemd in de paragrafen 2.1.11 t/m 2.1.13. Daarnaast zal de Audit Commissie in 2012 nauw betrokken zijn bij de evaluatie van de speerpunten 2012 (die nauw samenhangen met financiële en niet-financiële verslaggeving en de transparantie over het voorstel tot (her)benoeming van de externe accountant). Bovendien zal de Audit Commissie de ontwikkelingen binnen de Raad voor Jaarverslaggeving (RJ), de International Accounting Standards Board (IASB) en de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) bespreken, aangezien Eumedion in (adviesorganen van) deze gremia is vertegenwoordigd.

6.3 *Onderzoekscommissie*

De Onderzoekscommissie zal in 2012 vooral richten op de begeleiding van de in hoofdstuk 3 genoemde onderzoeken. Daarnaast zal zij zich bezig houden met het initiëren van de Eumedion Scriptieprijs 2012 en het doen van een voorselectie van de binnengekomen scriptie. Voorts zal de Onderzoekscommissie het onderwerp voor het symposium 2012 uitwerken en sprekers benaderen.

6.4 *Beleggingscommissie*

De Beleggingscommissie overlegt gedurende het gehele jaar over actuele en materiële corporate-governancezaken die bij individuele beursgenoteerde vennootschappen spelen. Zij stelt voorts het Dagelijks Bestuur van Eumedion op de hoogte van flagrante afwijkingen van de geaccepteerde

corporate-governancestandaarden door de individuele beursvennootschappen en zij adviseert het Dagelijks bestuur over de contacten met de betreffende beursvennootschappen en de beleidsmakers. Daarnaast bepaalt de Beleggingscommissie of een zogenoemde alert moet worden uitgestuurd wanneer een beursvennootschap een voorstel doet dat in belangrijke mate afwijkt van de geldende wetgeving, de Nederlandse corporate governance code dan wel de Eumedion-aanbevelingen opgenomen in het Handboek Corporate Governance. Daarnaast zullen de leden van de Beleggingscommissie nauw betrokken zijn bij het opzetten van en participeren in een regelmatige dialoog met Nederlandse beursvennootschappen. De Beleggingscommissie is verder verantwoordelijk voor het opstellen van de evaluatie van het aandeelhoudersvergaderingenseizoen 2012. In ad hoc situaties wordt de Beleggingscommissie ook betrokken bij het door de Juridische Commissie op te stellen commentaar op een wetsvoorstel of consultatiedocument.

6.5. Public Relations Commissie

De PR Commissie vergadert kort na afloop van elke vergadering van het Algemeen en Dagelijks bestuur om te adviseren of de door het bestuur ingenomen standpunten zich lenen voor het genereren van media-aandacht. De PR Commissie streeft ernaar om Eumedion geregeld in het nieuws te laten komen met standpunten en onderzoeksresultaten. Daarnaast is de PR Commissie actief betrokken bij het redigeren van het Eumedion jaarverslag.

6.6. Werkgroep bestuurdersbezoldiging

De ad hoc werkgroep bestuurdersbezoldiging werd in 2006 opgezet om de Eumedion-aanbevelingen betreffende bestuurdersbezoldiging op te stellen. De werkgroep heeft eind 2009 voorgesteld de aanbevelingen te herzien en om te vormen tot een set van uitgangspunten voor een verantwoord beloningsbeleid. Het bestuur heeft deze set uitgangspunten in oktober 2009 vastgesteld en in december 2011 op een aantal punten gewijzigd. Net als in de voorgaande jaren, zal de werkgroep na het aandeelhoudersvergaderingenseizoen de uitgangspunten toetsen op bruikbaarheid en actualiteit en nagaan of zich knelpunten bij de naleving hebben voorgedaan.

6.7. Werkgroep ESG

De Werkgroep ESG zal ook in 2012 bezien of de huidige afbakening van de ESG-onderwerpen waar Eumedion zich mee bezig houdt (remuneratie, transparantie en risicomanagement) nog steeds voldoet en wat de belangrijkste thema's zijn op ESG-gebied waar het secretariaat en de deelnemers van Eumedion in 2012 aandacht aan zouden moeten besteden.

7 INTERNE ORGANISATIE

7.1 Werven van nieuwe deelnemers en het onderhouden van contacten

Eumedion streeft ernaar om haar deelnemersbasis ook in 2012 goed te onderhouden en waar mogelijk verder uit te breiden. Het secretariaat zal voorts periodiek overleg voeren met de beleidsmakers in Brussel en Den Haag, met de AFM en met ESMA, met de Monitoring Commissie en met een aantal maatschappelijke organisaties als DUFAS, Verbond van Verzekeraars, VEB, VNO-NCW, VEUO en de NBA. Ook met zusterorganisaties in het buitenland, zoals NAPF, ABI, EFRP, AEIP, ICGN en GIGN, zal regulier contact zijn. Omdat het zwaartepunt steeds van de beleidsactiviteiten meer en meer internationaal is komen te liggen, zal Eumedion de contacten met de internationale zusterorganisaties in 2012 intensiveren. Daarnaast zal Eumedion in 2012 regelmatig contact onderhouden met UNPRI, VBDO en GRI over (inter)nationale ontwikkelingen op duurzaamheidsgebied.

7.2 Genereren van publiciteit

Eumedion zal ook in 2012 weer een actieve bijdrage leveren aan het maatschappelijke debat over corporate governance en duurzaamheid. Onderdeel hiervan is het schrijven van ingezonden stukken op de opiniepagina van kranten en/of in vaktijdschriften. De Eumedion-medewerkers zullen voorts de standpunten van Eumedion uitdragen door middel van het geven van lezingen en presentaties tijdens seminars en congressen.

7.3 Bestuur

Het Dagelijks bestuur zal in 2012 acht maal vergaderen. Het Algemeen bestuur vier keer. In 2012 loopt op 8 april de eerste benoemingstermijn van bestuurslid Ben Kramer (F&C af). Op 3 december verloopt de tweede benoemingstermijn van zowel Frederik van Beuningen (Teslin Management Management) als van Wouter Pelser (Mn Services). De drie bestuursleden kunnen in aanmerking komen voor een volgende benoemingstermijn van twee jaar. De deelnemers van Eumedion zullen hierover in 2012 bericht ontvangen.

7.4 Secretariaat

Op 1 januari 2012 zal het secretariaat van Eumedion (tijdelijk) worden versterkt met Martijn Bos. Bos wordt beleidsmedewerker financiële verslaglegging en audit en in die hoedanigheid participeren in de RJ en in de gebruikersadviesorganen van de IASB en het EFRAG. Naast Martijn Bos bestaat het secretariaat dan uit Rients Abma (directeur), Marleen Janssen Groesbeek (beleidsmedewerker duurzaamheid), Wouter Kuijpers (legal counsel) en Toi van Rijn (office manager).

8 CONTACT

Meer informatie over Eumedion is te vinden op de website van Eumedion: www.eumedion.nl.

U kunt ook contact opnemen met het secretariaat van Eumedion:

Eumedion

Symphony Toren

Postbus 75926

1070 AX AMSTERDAM

Telefoon: 020 708 5888

Fax: 020 708 5889

E-mail: info@eumedion.nl

Internet: www.eumedion.nl

Voor vragen met betrekking tot dit beleidsplan kunt u zich wenden tot Rients Abma, directeur van Eumedion, Martijn Bos, beleidsmedewerker financiële verslaglegging en audit, Marleen Janssen Groesbeek, beleidsmedewerker duurzaamheid en Wouter Kuijpers, legal counsel. Zij zijn allen bereikbaar op het eerder genoemde adres en telefoonnummer.